בן איש חי אטו כולי עלמא. בספרים מדויקים כתיב חי וקריין חיל ומן הכתיב דייק הכי שלא כתיב חיל שלא מי: **סיפרא** דבי רב. מהארי דרש שהוא חמור שבספרים: **בתוך** הבור. שהוא באמצע הספרים:

אלמא ידעי. מדקאמר לענין קא אמית ולא מצי לשנויי כלעיל דומה קדיש ואמר להו דהיינו דוקא לגאמר אבל כל כך לא היה מקדיש דהוא עצמו אינו יודע. אפי'

בן איש חי אטו כולי עלמא בני מתי נינהו אלא בן איש חי שאפי' במיתתו קרוי חי רב פעלים מקבצאל שריבה וקבץ פועלים לתורה והוא הכה את שני אריאל מואב שלא הניח כמותו לא במקדש ראשון ולא במקדש שני והוא ירד והכה את הארי בתוך הבור ביום השלג איכא דאמרי דתבר גזיזי דברדא ונחת [6]וטבל איכא דאמרי דתנא סיפרא דבי רב ביומא דסיתוא. והמתים אינם יודעים מאומה אלו רשעים שבחייהן קרויין מתים שנאמר [1]ואתה חלל רשע נשיא ישראל ואי בעית אימא מהכא [2]על פי שנים עדים או (על פי) שלשה עדים יומת המת חי הוא אלא המת מעיקרא: [3]בני ר' חייא נפוק לקרייתא אייקר להו תלמודייהו הוו קא מצערי לאדכוריה א"ל חד לחבריה ידע אבון בהאי צערא א"ל אידך מנא ידע והא כתיב [4]יכבדו בניו ולא ידע א"ל אידך ולא ידע והא כתיב [5]אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל ואמר רבי יצחק [7]קשה רמה למת [8]כמחט בבשר החי אמרי בצערא דידהו ידעי בצערא דאחרינא לא ידעי ולא והתניא [9]מעשה בחסיד אחד שנתן דינר לעני בערב ר"ה בשני בצורת והקניטתו אשתו והלך ולן בבית הקברות ושמע שתי רוחות שמספרות זו לזו אמרה חדא לחברתה חברתי בואי ונשוט בעולם ונשמע מאחורי הפרגוד מה פורענות בא לעולם אמרה לה חברתה איני יכולה שאני קבורה במחצלת של קנים אלא לכי את ומה שאת שומעת אמרי לי הלכה היא ושטה ובאה ואמרה לה חברתה חברתי מה שמעת מאחורי הפרגוד אמרה לה שמעתי שכל הזורע ברביעה ראשונה ברד מלקה אותו הלך הוא וזרע ברביעה שניה של כל העולם כולו לקה שלו לא לקה לשנה האחרת הלך ולן בבית הקברות ושמע אותן שתי רוחות שמספרות זו עם זו אמרה חדא לחברתה בואי ונשוט בעולם ונשמע מאחורי הפרגוד מה פורענות בא לעולם אמרה לה חברתי לא כך אמרתי לך איני יכולה שאני קבורה במחצלת של קנים אלא לכי את ומה שאת שומעת בואי ואמרי לי הלכה ושטה ובאה ואמרה לה חברתה חברתי מה שמעת מאחורי הפרגוד אמרה לה שמעתי שכל הזורע ברביעה שניה שדפון מלקה אותו הלך וזרע ברביעה ראשונה של כל העולם כולו נשדף ושלו לא נשדף אמרה לו אשתו מפני מה [10]אשתקד של כל העולם כולו לקה ושלך לא לקה ועכשיו של כל העולם כולו נשדף ושלך לא נשדף סח לה כל הדברים הללו אמרו לא היו ימים מועטים עד שנפלה קטטה בין אשתו של אותו חסיד ובין אמה של אותה ריבה אמרה לה לכי וארא בתך שהיא קבורה במחצלת של קנים לשנה האחרת הלך ולן בבית הקברות ושמע אותן רוחות שמספרות זו עם זו אמרה לה חברתי בואי ונשוט בעולם ונשמע מאחורי הפרגוד מה פורענות בא לעולם אמרה לה חברתי הניחני דברים שביני לבינך כבר נשמעו בין החיים אלמא ידעי דילמא אינש אחרינא שכיב ואזיל ואמר להו ת"ש דזעירי הוה מפקיד זוזי גבי אושפזיכתיה עד דאתי ואזיל לבי רב שכיבה אזל בתרה לחצר מות אמר לה זוזי היכא אמרה ליה זיל שקלינהו מתותי [11]בצנורא דדשא בדוך פלן ואימא לה לאימא תשדר לי מסרקאי וגובתאי דכוחלא בהדי פלניתא דאתיא למחר אלמא ידעי [דלמא] דומה קדים ומכריז להו ת"ש דאבוה דשמואל הוו קא מפקדי גביה זוזי דיתמי כי נח נפשיה לא הוה שמואל גביה הוו קא קרו ליה בר אכיל זוזי דיתמי אזל אבתריה לחצר מות אמר להו בעינא אבא אמרו ליה אבא טובא איכא הכא אמר להו בעינא אבא בר אבא אמרו ליה אבא בר אבא נמי טובא איכא הכא אמר להו בעינא אבא בר אבא אבוה דשמואל היכא אמרו ליה סליק למתיבתא דרקיעא אדהכי חזייה ללוי דיתיב אבראי אמר ליה אמאי יתבת אבראי מאי טעמא לא סלקת אמר ליה דאמרי לי כל כי הנך שני דלא סליקת למתיבתא דרבי אפס ואחלישתיה לדעתיה לא מעיילינן לך למתיבתא דרקיעא אדהכי והכי אתא אבוה חזייה דהוה קא בכי ואחיך אמר ליה מאי טעמא קא בכית אמר ליה דלעגל קא אתית מאי טעמא אחיכת דחשיבת בהאי עלמא טובא אמר ליה אי חשיבנא נעיילוה ללוי ועיילוהו ללוי אמר ליה זוזי דיתמי היכא אמר ליה זיל שקלינהו באמתא דרחיא עילאי ותתאי דידן ומיצעי דיתמי אמר ליה מאי טעמא עבדת הכי אמר ליה אי גנובי גנבי מגנבו מדידן אי אכלה ארעא אכלה מדידן אלמא דידעי דילמא שאני שמואל כיון דחשיב קדמי ומכרזי [12]פנו מקום [6]ואף ר' יונתן הדר ביה דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מנין למתים שמספרים זה עם זה שנאמר [5]ויאמר ה' אליו זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר מאי לאמר אמר הקדוש ברוך הוא למשה לך אמור להם לאברהם ליצחק וליעקב שבועה שנשבעתי לכם כבר קיימתיה לבניכם ואי

גזיזי דברדא. חמיכות של ברד והקרח שקורין גלאנ"א בלע"ז והייגו ביוס השלג: **ונחת וטבל.** [6]לקריו [7]כדי לעמוק בתורה: **דסנא סיפרא דבי רב.** תורת כהנים: **אלא רשע.** על לדקיהו הוא אומר ועדיין בימי יחזקאל חי היה וקורהו חלל: **לקרייתא.** להתעסק בעבודת אחותם: **אייקר תלמודייהו.** שעסקו בתלמודם מגרסתם. אייקר הוכבד עליהם מחמת שכחה: **לצערא דידהו.** לצער גופם ממש כגון עקיצת הרימה: **שפי רוחות.** של שתי ילדות מתות (6): **ונשמט.** ונדע מה גזרו היום פורענות בעולם. שהעולם נדון בר"ה: **ספרגוד.** מחיצה המבדלת בין מקום השכינה:

ברביעה ראשונה. יורה. שלא רביעיות הן בכירה שניה ושלישית לשעונה בי"ז במרחשון שניה בכ"ג שלישית בר"מ בכסליו: **כרד מלקה אותו.** שעתיד ברד ליפול קמון לרביעה [8]לשעונה ומה שזרע בבר הוקשה והברד שוברו והזרע בשניה עדיין כך הוא ואינו נשבר בשביל הברד כענין שנאמר והפשתה והשעורה נכתה והחטה והכוסמת לא נכו (שמות ט): **שדפון.** מלקה הרך ואינו משדף הקשה: **אלמא ידעי.** דבריה המתים בין החיים: **לחבר מות.** לבית הקברות: **בצנורא דדשא.** כתור מפתן הבית שהלת סובב בו: **מסרקאי.** מסרק שלי: **גובתא.** קנה. ובשביל שמתה ילדה אמרה כן לענמת נפש: **בהדי פלניתא דאתיא למחר.** לקבורה: **אלמא ידעי.** מה שעושין שידעה זו שזו נוספת ונטויה למות: **דלמא דומה.** מלאך שהוא ממונה על המתים קדים ומכריז להו עכשיו יבא פלוני אבל שאר דברי החיים אינם יודעים: **בעינא אבא.** מבקש אני את אבא כך היה שמו: **א"ל.** המתים נגלו לו כאילו הם מון מקבריהם ויושבים בעגולה: **תוייה.** שמואל ללוי [9]מבהו שהיה יושב מון לשיבה של שאר מתים: **כל כי הנך שני.** מספר השנים שלא נכנסת בישיבתו של רבי אפס במס' כתובות בפרק הנושא את האשה (דף קג.): **תוייה.** שמואל לאבוה דקא בכי ומחיך: **דלעגל אתית.** כמהרה תקבר: **בתמתא דרחיא.** כל בנין מושב הרחיים קרוי אמת הרחיים: **אלמא ידעי.** מי משוב בין החיים: **ואם תארן.** במיתת משה כתיב: ומי

מסורת הש"ס

(א) [ערין פוס' ב"ק פב.: ד"ה אתמה], ב) [במס' ע"ז מו. מהב רש"י ד"ה כבי רבי מאיר יהודה ומזקיר שמון], ג) [שבת יב.: קנב., ד) [מוטה דף י. מנחלרין מה.:], ה) [אבות דר"נ פ"ג פ"ח], ו) [כלומר שהא קדמיתא בערוך ועי' תריש ב"ב פ"ו מ"נג], ז) ב"מ לטרל, ח) [מוטה מז.:], ט) ובתרגום רב יוסף בר"ה מ' מ' יא לשון שעבל בארן אחר, י) [ב"ל מגיה], כ) פ"א הכירה,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמי וסי' מתות הכ"ל ותמ"ב מ"ה בואי ונשוט ונלע:

גליון הש"ם

גמ' ואף ר' יונתן הדר ביה. עי' מוטה דף לד ע"ב תוס' ד"ה אמתי: רש"י ד"ה ונחת בו' ברי לעסוק בתורה. עי' ב"ק דף פ"ב ע"ב תוס' ד"ה אתמה:

לעזי רש"י

גלאנא"א [גלא"א]. קרח.

רב ניסים גאון

דלמא דומה הוא דקדים מכריז להו.

במסכת סנהדרין בפרק כל ישראל יש להן חלק (דף צד) אמרי' אמר ר' יוחנן אותו מלאך שהוא ממונה על הרוחות דומה שמו: ת"ש דאבוה דשמואל הוו מפקדי גביה זוזי דיתמי אמר ליה דאמרי לי כל הנך שני דלא עיילת למתיבתא דר' אפס הכא נמי לא חיגוך. איתיה לפירושה במסכת כתובות בפרק הנושא את האשה (דף קג) דתנו רבנן בשעת פטירתו של רבי כי' אמר להם לחכמי ישראל אני צריך נכנסו חכמי ישראל אצלו אמר להם אל תסדרוני בעיירות והושיבו ישיבה לאחר ל' יום שמעון בני חכם גמליאל בני נשיא חגינא בר חמא ישב בראש ודאמרי' עלה לא קביל עליה ר' חגינא שהיה ר' אפס גדול ממנו ב' שנים ומחצה יתיב ר' אפס בריש ויתיב ר' חגינא אבראי ואתא לוי יחיב גביה ומשום הכא לא עיילה ללוי למתיבתא דרקיעא עד דבעא שמואל רחמי עליה דעיילה:

מוסף רש"י

מאי לאמר אמר הקב"ה למשה לך אמור להם וגו'. כדי שתלך ותאמר לאברהם ליצחק וליעקב שבועה שנשבע לכם הקב"ה קיימה. חזו לאמר. לכן הנלאים לך, אבל גזרים היו מלפני שנשמה לא תמצאו. שאלולי כך היתי מקיימך על שתרצה לותם נעוניים וקבועים כה הלך ותגיד להם (דברים לד ד).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com